

Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig
forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2024 Åpenhetsrapporten til Røde Kors

for Røde Kors

*Etisk handel Norge har vurdert at rapporten til Røde Kors oppfyller våre krav til
basisnivå. Les mer om basisnivå **her**.*

Til lesere av rapporten

Næringslivet og offentlig sektor har stor påvirkning på mennesker, samfunn, miljø, klima og dyr og kan både bidra positivt til utvikling, men også medvirke negativt og forårsake skade. Virksomheter har derfor en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål og Parisavtalens 1,5 graders mål.

Denne rapporten kan brukes som redegjørelse etter åpenhetsloven, men rapporten favner bredere med klima og miljø, sirkulærøkonomi og antikorrupsjon. Våre medlemmer er forpliktet til å jobbe med aktsomhetsvurderinger og årlig rapportere på arbeidet. Medlemmer i Etisk handel Norge som er på Basisnivå1 oppfyller også åpenhetslovens aktsomhetsvurderingsplikt, og delvis informasjonsplikten.

OECDs begrep Responsible Business Conduct er det vi i Etisk handel Norge kaller for bærekraftig forretningspraksis. Den systematiske innsatsen virksomheter gjør for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning, samt rette opp skade for mennesker, dyr, samfunn og miljø – kalles aktsomhetsvurderinger (due diligence). Virksomheter over en viss størrelse er gjennom åpenhetsloven pålagt å gjøre aktsomhetsvurderinger på menneskerettigheter. Alle virksomheter, uavhengig av størrelse, er av norske myndigheter forventet å gjøre aktsomhetsvurderinger også på samfunn, miljø og dyr og etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dette gjelder både næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner.

Etisk handel Norges prinsipper (vår Code of Conduct) for bærekraftig forretningspraksis dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd. Rapporten viser åpenhet om hvordan virksomheten arbeider med aktsomhetsvurderinger i tråd med UNGP og OECDs retningslinjer. Alle medlemsrapportene gjøres offentlig tilgjengelig på Etisk handel Norges hjemmesider.

Heidi Furustøl

Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Forord av daglig leder

Røde Kors ble grunnlagt med formål om å sikre upartisk hjelp til de sårede på slagmarken. I dag gjennomfører vi humanitære aktiviteter over hele verden, tilpasset ulike kontekster og humanitære behov. Vi er del av en verdensomspennende bevegelse med et stort nettverk av frivillige hjelpere og vårt samfunnsoppdrag er det samme som da vi ble stiftet: Avdekke, hindre og lindre menneskelig nød og lidelse.

Som beredskapsorganisasjon er vi til stede i lokalsamfunn før, under og etter en krise. Primærhelse, sosial inkludering og forebygging av katastrofer er kjerneområdene i Røde Kors' langsiktige engasjement både i Norge og i utlandet. Røde Kors er etter kongelig resolusjon anerkjent som humanitær støtteaktør til norske myndigheter. Støtteaktørrollen er en avtale mellom norske myndigheter og Røde Kors om at vi skal samarbeide om å yte humanitær innsats for berørte, sårbare og vanskeligstilte grupper i samfunnet i fred, krig og krise og i tråd med Røde Kors-prinsippene.

Samfunnet vårt har aldri før vært utsatt for så store endringer i klima og miljø. Klimakrisen rammer de som har minst, aller hardest, og skaper i økende grad humanitære behov som påvirker Røde Kors' innsats. Vi ser også at humanitær innsats kan gi negative klima- og miljøkonsekvenser. Røde Kors har inkludert klimakrisen og reduksjon av Røde Kors sitt klimaavtrykk som et av organisasjonens viktige satsingsområder. Vi oppfordrer alle til å lese rapporter om temaet på nettsidene våre: <https://www.rodekors.no/vartarbeid/klimakrisen/>.

Røde Kors har bærekraft som et innkjøpsprinsipp. Dette innebærer at Røde Kors gjennom sine kjøp aktivt skal bidra til å imøtekomme dagens behov, uten å ødelegge muligheten for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov. Ved kjøp skal det tas hensyn til etiske, sosiale, økonomiske og miljømessige forhold gjennom krav som stilles til oss selv og våre samarbeidspartnere. Vi forplikter oss til å sørge for at vi minimerer vår negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Det krever at vi hele tiden ser på hvordan vi jobber, i egne aktiviteter og i samarbeid med andre.

"I 2024 har vi fokusert på å bedre kravene vi har mot samarbeidspartnere"

I 2024 har vi fokusert på å bedre kravene vi har mot samarbeidspartnere, i innkjøpsvilkårene våre og i kontraktene vi inngår. Vi har sett på hvordan vi samler inn informasjon, og hvordan vi kan øke sannsynligheten for å ta riktige beslutninger og være transparente. Vi har etablert en egen side med våre innkjøpsregler, og vi har offentlig publisert de kravene som vi setter til oss selv, og våre samarbeidspartnere. Siden finnes her: <https://www.rodekors.no/om/innkjop>. Arbeidet med å sørge for at vi etterlever kravene, vil fortsette i årene som kommer.

For at Røde Kors skal ha en så positiv påvirkning som mulig på mennesker, samfunn og miljø, må vi gjøre tydelige prioriteringer i risikoområder, om hvordan vi går frem og samarbeider i og med de samfunnene vi jobber i. Særlig er dette viktig i de kontekstene hvor de humanitære behovene er størst. Røde Kors er ofte til stede i utsatte regioner på utenlandsprosjektene våre. I disse prosjektene er risikoen for negativ påvirkning stor, og vi må ofte gjøre vanskelige avveininger av dette opp mot verdien av den humanitære innsatsen og å redde liv.

Simen Saxebøl
Konstituert generalsekretær

Nøkkelinformasjon om virksomheten og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om virksomheten

Navn på virksomheten

Røde Kors

Adresse hovedkontor

Hausmanns gate 7, Oslo

Viktigste merker, produkter og tjenester

Som beredskapsorganisasjon er vi til stede i lokalsamfunn - før, under og etter en krise. Primærhelse, sosial inkludering og forebygging av katastrofer er kjerneområdene i Røde Kors sitt langsiktige engasjement både i Norge og i utlandet.

Beskrivelse av virksomhetens struktur

Røde Kors i Norge er del av Røde Kors- og Røde Halvmåne-bevegelsen som er verdens største humanitære nettverk. Gjennom søsterforeninger i nesten alle land og deres lokale frivillige er Røde Kors til stede både før, under og etter katastrofer, kriser og væpnet konflikt. Vi samarbeider tett med alle deler av bevegelsen for å sikre gjennomføring av humanitære aktiviteter.

Landsmøtet er Røde Kors' øverste myndighet. I løpet av landsmøtet får representanter for hele landets lokal- og distriktsforeninger anledning til å diskutere og stadfeste veivalgene for virksomheten vår.

Mellom to landsmøter er landsstyret Røde Kors' høyeste styrende myndighet. Landsstyret leder landsforeningens virksomhet og forvalter organisasjonens midler i samsvar med det hovedprogrammet bestemmer og de vedtak som er vedtatt på landsmøtet. Landsstyret representerer Røde Kors i Norge overfor myndighetene i Norge og i andre land, samt overfor Røde Kors og Røde Halvmåne foreninger utenfor Norge. Generalsekretæren i Norges Røde Kors rapporterer til landsstyret.

Røde Kors i Norge er organisert i tre nivåer: lokalt, distrikts- og nasjonalt nivå, som igjen er delt i de tre fagområdene Røde Kors Hjelpekorps, Røde Kors Omsorg og Røde Kors Ungdom.

Alle nivåer og områder er forpliktet til å innrette planer, delstrategier og prioriteringer til de målene Hovedprogrammet, vår felles strategi, fastsetter. Innenfor landsmøteperioden, og i tråd med vedtatt hovedprogram, gjør landsstyret årlige vedtak om prioriteringer. Dette skjer i samspill mellom de tre organisasjonsnivåene.

Lokalforeningene må i tillegg tilpasse sine planer etter lokale behov. Distriktene bistår lokale ledd med rådgivning, tilrettelegging og opplæring. Distriktene er også pådrivere for at målene i hovedprogrammet kan nås. Distriktet er koordinator og bindeledd mellom lokalt og nasjonalt nivå i organisasjonen.

Nasjonalkontoret representerer Røde Kors overfor nasjonale myndigheter, bistår distriktene og lokale ledd med rådgivning, tilrettelegging og opplæring, og er pådriver for at målene i hovedprogrammet nås. Norges Røde Kors har i tillegg organisert deler av sin virksomhet i aksjeselskap.

Røde Kors-prinsippene er: humanitet, upartiskhet, nøytralitet, uavhengighet, frivillighet, enhet og universalitet.

Se vår hjemmeside for mer informasjon om Røde Kors sin organisering.
<https://www.rodekors.no/om/organisering/>

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

3 364 097 000

Antall ansatte

770

Er virksomheten omfattet av åpenhetsloven?

Ja

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering og denne rapportens tidsperiode

I oktober 2023 ble Røde Kors' landsmøte gjennomført. Her ble strategien for neste periode, Hovedprogrammet 2024-2026, besluttet. Det ble også valgt ny president, nytt styre, kontrollkomite med mer. Det er ingen organisatoriske endringer i 2024.

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Anne Solberg, fagleder innkjøp

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

anne.solberg@redcross.no

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av virksomhetens innkjøpsmodell og leverandørkjede

Røde Kors har en stor kontraktsporfølje, hvor de fleste av kontraktene gjelder varer og tjenester til vår egen humanitære innsats og drift. Midlene som Røde Kors mottar er fra offentlige etater, næringsliv, privatpersoner og andre typer bidrag. Det inngås også samarbeidsavtaler med offentlige instanser og andre organisasjoner.

Røde Kors har en desentralisert innkjøpsstruktur der kjøpsprosessen gjennomføres av behovseieren. Innkjøp på nasjonalkontoret etablerer og forvalter regelverk, veiledninger, maler og prosesser som skal sette behovseieren i stand til å gjennomføre kjøpet. Innkjøp gir råd, støtte og bistand ved behov i prosessene, samt følger opp hvordan prosessene gjennomføres.

De fleste grossistene og leverandørene som Røde Kors kjøper varer fra er norske, men vi kjøper varer som produseres i utlandet. Ved våre regionskontor har vi lokale leverandører. Et av våre aksjeselskap kjøper fra produsent. Ved store nødoperasjoner samarbeider vi med IFRC og ICRC, og kjøper igjennom deres logistikkorganisasjon.

Mange av våre aktiviteter får varer fra produksjon som skjer i utlandet, også fra land utenfor Europa. Det inngås avtaler med både norske og utenlandske tjenesteleverandører. Innkjøp av varer og tjenester som skal bidra til Røde Kors sin humanitære innsats gjøres i noen tilfeller lokalt. For enkelte utenlandsprosjekter kan det være utfordrende markeder å gjennomføre innkjøp i. Derfor benytter vi IFRC som leverandør på flere utlandsprosjekter. I særlig utfordrende markeder gjør Røde Kors en avveining i forhold til om den humanitære innsatsen har en større verdi, eksempelvis å redde liv.

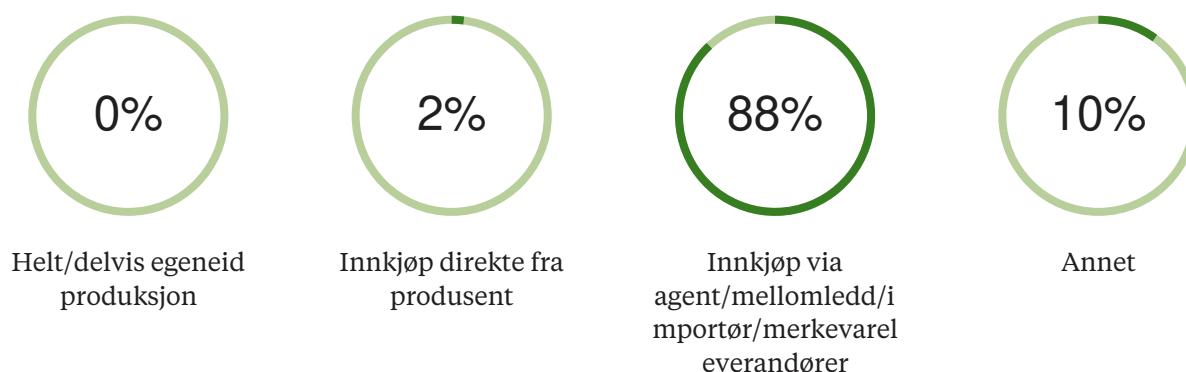
Antall leverandører som virksomheten har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

5 259

Kommentar til antall leverandører

Antall leverandører gjelder eksterne leverandører, og er ikke inkludert overføringer som går til andre i Røde Kors bevegelsen

Type innkjøp/ leverandørforhold

Røde Kors har ingen egen produksjon av varer, men kjøper varer og tjenester til vår humanitære bistand og til drift av Røde Kors' aktiviteter. Vi kjøper førstehjelpsutstyr direkte fra produsent i et av aksjeselskapene. Konsulent- og rådgivningstjenester er her definert som «Annet».

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Kina :	55
Pakistan :	1
Tyrkia :	10
Norge :	204
Libanon :	1
Syria :	1
Myanmar/Burma :	1
Honduras :	1
Kenya :	1
Nigeria :	1
Burkina Faso :	1
Somalia :	1
Sør-Sudan :	1
Libya :	1
Irak :	1
Colombia :	1
El Salvador :	1
Sverige :	5
Storbritannia :	1
Tyskland :	1
USA :	2
Irak :	1
Finland :	1
Danmark :	2
Nederland :	2

Røde Kors leverer sine humanitære tjenester i inn- og utland, og har leverandører fra mange land. I 2023 begynte vi arbeidet med å samle alle kontrakter i et system, og dette arbeidet har fortsatt i 2024. Listen som her er vist, er leverandører som så langt er kartlagt i systemet og inneholder både tjenester og produkter, supplert med tall hentet fra leverandører.

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter

Antall arbeidere

13 726

Kommentar til antall arbeidere

Tall er hentet fra leverandører.

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer for produkter eller tjenester og geografi

Humanitære tjenester	Globalt Norge
-----------------------------	------------------

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Nei

Mål og fremdrift

Prosessmål og fremdrift i rapporteringsåret

1

Mål : Vi skal i neste rapporteringsår heve kvaliteten på datainnsamling, for å få et bedre analyse- og beslutningsgrunnlag slik at vi kan gjøre aksjonene våre mer målrettet.

Status : Rapporter fra systemet viser at selv om vi har flere kontrakter i systemet ved årsslutt 2024, så mangler vi oversikt over flere avtaler, særlig fra lokalforeninger. Arbeidet er der for videreført og gjort mer målbart, med mål om en 15% økning i 2025.

2

Mål : Gjennomføre aktsomhetsvurderinger i kontraktsperioden.

Status : Røde Kors har startet to prosjekter høsten 2024. Prosjektet aktsomhetsvurdering on-site av produksjonen av hjelpekorpsuniformer i Kina, er planlagt ferdigstilt i første halvår 2025. Neste prosjekt handler om renholdsavtaler på Røde Kors sine lokasjoner, som er påbegynt men som har blitt forsinket grunnet gjennomføring av to store anskaffelser av renhold. Prosjektet er forventet gjennomført i andre halvår 2025 og første halvår i 2026.

3

Mål : Gjennomføre sertifisering som miljøfyrtårn på alle distrikter innen 2024.

Status : 10 av 13 distrikter er miljøfyrtårnsertifisert. De siste tre distriktene er forventet å gjennomføre sine sertifiseringer i 2025.

4

Mål : Forsterke klimakravene i reisebestemmelsene slik at hele organisasjonen omfattes av de forsterkede kravene og reiser mer miljøvennlig.

Status : Ny bestemmelse for reiser i Røde Kors ble vedtatt av landsstyret 16. februar 2024. Hensikten med bestemmelsen er å etablere en felles tilnærming til reiseatferd i Røde Kors. Klimahensyn tillegges stor vekt, og bestemmelsen forsterker forventningen til å velge den reisemåten som gir minst mulig CO2-utslipp.

Prosessmål for kommende år

1

I 2025 skal vi øke mengden kontrakter i kontraktssystemet med 15 % ved årsslutt.

2

Vi skal gjennomføre fabrikkbesøk og en on-site aktsomhetsvurdering på produksjonen av hjelpekorpsene sine uniformer i Kina.

3

Vi skal gjennomføre en aktsomhetsvurdering i kontraktperioden på renholdsleverandører på de store lokasjonene i Røde Kors

4

Vi skal etablere antikorrupsjonsbestemmelser som også gjelder for frivilligheten og ut i alle aktiviteter.

5

Fullfører miljøfyrtårn-sertifiseringen av de tre distriktene som ikke var sertifisert ved årsslutt 2024.

6

Utarbeide plan for hvordan organisasjonen skal forstå, definere og jobbe mot det overordnede målet: «...arbeide for at vi har et klimafotavtrykk nærmest mulig netto null innen 2040, samtidig som vi ivaretar vår beredskapsevne.» som er vedtatt i vårt handlingsprogram for 2024-2026.

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

<https://www.rodekors.no/innkjop/>

1.A.2 Hva sier virksomheten offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, dyr, samfunn og miljø?

Røde Kors kommuniserer kravene de setter til seg selv og samarbeidspartnere på <https://www.rodekors.no/innkjop/>.

Røde Kors har krav for ansatte, leverandører og andre interessenter, eksempelvis donatorer og samarbeidspartnere, beskrevet i bestemmelser, innkjøpsvilkår og reglement. Disse ivaretar organisasjonens krav til menneskerettigheter, arbeidsforhold, misligheter og korrupsjon, dyrevelferd og miljø.

Etikkerklæringen for ansatte, leverandører og samarbeidspartnere er basert på Genève-konvensjonene, FNs verdenserklæring om menneskerettigheter, FNs veiledende prinsipper om næringsliv og menneskerettigheter, FNs konvensjoner om klima, mangfold, rettigheter og diskriminering, herunder Parisavtalen, FNs barnekonvensjon og ILO konvensjonene, Den europeiske menneskerettighets konvensjon og den norske Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven).

For å påse at kravene Røde Kors setter til seg selv blir fulgt i hele verdikjeden, gjennomfører Røde Kors årlig internrevisjoner, risikokartlegging og aktsomhetsvurderinger i tråd med OECD sine retningslinjer. Dersom vi oppdager avvik, vil dette følges opp internt av fagområdene, og vi vil gå i dialog med våre samarbeidspartnere for å rette opp i forholdet. Hvis vi ikke oppnår dialog og åpenhet vil vi i ytterste konsekvens avslutte aktiviteten og samarbeidet.

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Landsmøtet er øverste myndighet i Røde Kors og beslutter Røde Kors sin strategi, Hovedprogrammet, samt Røde Kors' lover. Landsmøteperioden er tre år. Underliggende bestemmelser (policies) gjeldende for hele organisasjonen besluttet av landsstyret (policy), og rulleres som hovedregel innen treårs-perioden mellom landsmøtene. Generalsekretæren kan videre beslutte reglement for ansatte.

Utviklingen av styrende dokumenter i Røde Kors gjøres av fagmiljøene som har kompetanse om det aktuelle fagområdet, koordinert med andre relevante fagmiljøer. Når dokumentet er utviklet til et førsteutkast, sendes det ut på høring, hvor andre berørte (råd, distrikter, lokalforeninger samt relevante ansattgrupper) får mulighet til å komme med sine innspill før beslutning hos hhv. generalsekretæren eller landsstyret.

Lover, bestemmelser og reglement i Røde Kors gjøres tilgjengelig på intranettet, med egne fagsider, manualer og kurs der dette er relevant. For lokale ledd er lokalforeningshåndboken benyttet som en guide til Røde Kors styrende dokumenter. For å minne organisasjonen på at reglene er der og skal følges, har organisasjonen flere fora hvor dette opplyses om, som fagsamlinger, møter, workplace, intranett og internavis.

Alle innkjøpsdokumenter er oversatt til engelsk, og kommuniseres på intranett til alle ansatte og frivillige.

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i virksomheten, forankret i interne retningslinjer og rutiner?

Røde Kors sitt aktsomhetsarbeid er forankret i bestemmelser, rutiner og i veiledninger som er tilgjengelig for alle på intranettsidene. Eksternt, og for allmenheten er dette www.rodekors.no.

Aktsomhetsvurderinger før inngåelse av kontrakt:

Vi har følgende regler for aktsomhet før vi inngår en avtale om kjøp av varer og tjenester:

- Alle kjøp i Røde Kors skal følge de etiske reglene i innkjøpsbestemmelsene.
- Ved kjøp over 100 000 NOK skal leverandøren signere Røde Kors sine innkjøpsvilkår og skjemaet «Etikkerklæring for leverandører».
- På kjøp over 200 000 NOK skal Røde Kors sine standardkontrakter og veiledning for disse benyttes. Kontraktveilederen skal sette den enkelte i stand til å bruke riktig kontrakttype og sier at alle kontrakter skal registreres i kontraktssystemet. I kontraktene, og tilhørende maler, har Røde Kors etablert standardkrav som skal ivareta Røde Kors' påvirkning på mennesker, samfunn og miljø.
- For kjøp over 500 000 NOK skal innkjøpsprosessen følges fullt ut, kjøpet skal dokumenteres, og sjekklisten for store kjøp må benyttes. Det er sterkere krav til etisk dokumentasjon fra leverandøren.
- For alle kjøp og kontrakter over 1 000 000 NOK er det en plikt til å gjennomføre en særlig vurdering av leverandøren og leverandøren sin verdikjede. Det skal foretas en aktsomhetsvurdering i kontraktsperioden av alle kjøp over 1 000 000 NOK. Leverandøren må signere et egenmeldingsskjema før signering av kontrakt, som skal hjelpe Røde Kors til å gjøre en risikovurdering og videre en vurdering av leverandørens aktsomhet. Dette spesifiseres og forpliktes i kontrakten.

Aktsomhetsvurderinger i kontraktsperioden:

Røde Kors har satt et krav til at alle kontrakter over 1 000 000 NOK skal ha en risikovurdering og videre en aktsomhetsvurdering i kontraktsperioden. I tillegg skal vi årlig gjennomføre et kontrollbesøk av minimum en leverandør.

Fagområdet innkjøp på Nasjonalkontoret bistår organisasjonen i arbeidet og samler inn relevante økonomiske data, og gjør risiko analyser. Leverandører som Røde Kors handler med for til sammen 1 000 000 NOK eller mer i året, skal automatisk være med i risikovurderingen til innkjøp, og ut fra risikovurderingen så velges prioriterte risikoområder. Det tas hensyn til alvorlighetsgrad, påvirkning og mulighet for rettelse av negative effekter i prioriteringslisten. Aktsomhetsrapporter og vurderinger i Røde Kors skal informeres om og lagres på et sted hvor de er tilgjengelige for interne og eksterne interessenter.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse (eller lignende), arbeidsoppgaver og insentivordninger?

Aktsomhetsvurderinger forpliktet i bestemmelsene er underlagt Røde Kors sine lover. Disse lovene og bestemmelsene er overordnet og retningsgivende for alle i organisasjonen.

For avdelinger og fagområder er dette tydeliggjort i mandatene til hver avdeling. For lokalforeningene er dette spesifisert i lokalforeningshåndboken.

Bevilgninger blir vurdert ut fra hva midlene skal brukes til og blir stoppet dersom det vurderes at de etiske kravene som vi har til oss selv, ikke blir fulgt i bruken av midlene.

For klima og miljø har Røde Kors en insentivordning hvor lokale ledd får midler hvis kjøpet er mer miljøvennlig.

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

For å kunne ivareta kompetansebygging og etterlevelse av reglene på en best mulig måte, må all nødvendig informasjon, som bestemmelser, reglement og veiledninger, være tilgjengelig og oppdatert på fagsidene og intranett. I tillegg må lokalforeningshåndboken alltid være oppdatert med rett informasjon.

For å holde fokus oppe og nå ut til alle må fagområder i tillegg supplere skriftlig informasjon med en jevnlig bevisstgjøring av bestemmelser og rutiner på andre arenaer. Dette gjøres ved nyansattkurs, jevnlig kurs for oppdateringer, individuell opplæring etter behov, kort gjennomgang i møter, stand på felles forum og fagdager. Eksempelvis gjennomfører de ulike fagområdene omsorg, hjelpekorps og ungdom årlige samlinger, som er en arena for å presentere informasjon tilpasset deres aktiviteter.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn, dyr og miljø forankret i strategier og handlingsplaner?

Hovedprogrammet 2023-2026 er vedtatt av landsmøtet og er førende for alle som er tilknyttet Røde Kors i Norge. Klima, miljø og bærekraft er forankret i Røde Kors sine strategier og handlingsplaner. Aktsomhetsvurderinger og åpenhetsloven er ivaretatt i handlingsplanen for innkjøp og videre i vedlegget "*Handlingsplan for aktsomhetsvurderinger 2025*".

1.C.2 Hvordan følges strategier og planer for bærekraftig forretningspraksis opp av ledelse og styre?

Gjennom mål- og resultatstyring konkretiserer og følger vi opp Hovedprogrammet for å sikre at hele Røde Kors gjør det landsmøtet har besluttet. Fra og med 2023 er åpenhetsrapporten, med risiko og avdekkede negative effekter, blitt behandlet i landsstyret.

Røde Kors følger opp vår måloppnåelse som vist under.

Vi har resultatutviklingsmøter mellom distriktskontorene og nasjonalkontoret:

- Distriktskontorene rapporterer tre ganger årlig på status for måloppnåelse, samt på status for tiltak for å nå mål.
 - Rapporteringen danner grunnlag for resultatutviklingsmøter mellom distriktskontor og nasjonalkontoret.
- Formålet med resultatutviklingsmøtene er å ha dialog om gjennomføringen av HAPRO, samt sikre informasjon og styring mellom distrikts- og nasjonalkontor.

Oppfølging ved nasjonalkontoret:

- Ved nasjonalkontoret rapporterer måleierne, dvs. de som er ansvarlige for målene i hovedprogrammet (både nasjonalt og internasjonalt), tertialvis på status for måloppnåelse. Rapporteringen gjøres i Corporater.
- Rapporteringen inkluderer vurdering av risiko og risikoreduserende tiltak.
- Ledergruppen går gjennom status for avdelingenes handlingsplaner to ganger i året; før sommeren og før jul.

Rapportering til landsstyret:

- nasjonalkontoret utarbeider tertialvis resultatrapport som redegjør for måloppnåelse og økonomisk status. Rapporten tar utgangspunkt i måleiernes rapportering i Corporater samt økonomisk status.
- Resultatrapporten behandles i landsstyret etter hvert tertial.

1.D Partnerskap og samarbeid med leverandører og forretningsforbindelser

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av bærekraftig forretningspraksis i møte med leverandører og forretningsforbindelser?

Røde Kors sine innkjøpsvilkår, med vedlegg (etikkerklæring og egenerklæring), er obligatoriske og absolutte krav, og våre samarbeidspartnere, leverandører og donatorer må akseptere disse for å samhandle med Røde Kors.

Videre er de kravene som Røde Kors har til forretningsforbindelser og leverandører, formulert i maler, kontrakter og øvrige forespørselsdokumenter.

Hvilke dokumenter som benyttes, styres av verdien på avtalen. Disse er like for leverandører, donorer og andre forbindelser. Eksempel på et slikt dokument er «Innkjøpsvilkår for leverandører» som legges ved alle våre forespørsler og kontrakter, og må signeres av vår avtalepart, når kontraktstørrelsen overstiger 100 000 NOK.

I innkjøpsvilkårenes (punkt 12 Samfunnsansvar), er det stilt krav til at leverandøren må utøve sin forretningsvirksomhet slik at den ikke bryter med internasjonale anerkjente standarder og regler knyttet til internasjonal humanitærrett, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, forbud mot bruk av barnearbeid, miljø og anti-korrupsjon eller vilkårene i Code of Conduct. Innkjøpsvilkårenes, inkludert vedlegg 1, Code of Conduct, utgjør «Etikkerklæring om samfunnsansvar for handel i og med Norges Røde Kors», og må signeres av vår avtalepart når kontraktstørrelsen overstiger 100 000 NOK.

For større kjøp og donasjoner som overstiger 1 000 000 NOK må alle avtaleparter fylle ut og signere vedlegg 2 til innkjøpsvilkårene: «Egenmeldingskjema for etisk og ansvarlig samarbeid med Røde Kors». I dette skjemaet ber Røde Kors om svar på en rekke spørsmål knyttet til menneskerettigheter, forretningsskikk, arbeidsvilkår, korrupsjon, klima, miljø.

For å verifisere at samarbeidspartnere og leverandører til Røde Kors vil opprettholde Røde Kors sine strenge standarder og verdier i avtaleperioden, er en aktsomhetsvurdering forpliktet i avtalen og i kravspesifikasjonen, som en avtalepart til Røde Kors må akseptere.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

Røde Kors har ved hjelp av kontroller, aktsomhetsvurderinger, revisjoner og varslingsportalen oppdaget flere forhold som har fått konsekvenser i rapporteringsåret. Under er forholdene som er løftet frem:

1. I arbeidet med aktsomhetsvurdering av egen drift, hadde vi i 2024 et mål om økt transparens og økt datainnsamling av avtalene, hvor alle nye avtaler skal registreres i kontraktssystemet. Statusrapporter igjennom året viser at dette lyktes vi delvis med. Vi har oversikt over et økt antall kontrakter, men vi ser at det er flere i organisasjonen som fortsatt ikke registrerer kontraktene der de skal. Dette gjør at vi viderefører målet, og gjør målet mer målbart for de kommende årene. For 2025 er målet å øke kontraktsmengden med 15 %.
2. I 2023 ble reglement for arkivering godkjent for ansatte. Vi ser at det er ulik praksis for arkivering og lagring av dokumentasjon i innkjøpsprosessene i 2024, og at det er utfordrende å få hele organisasjonen til å lagre alt som er arkivverdig. Vi har en enhetlig rutine for innkjøp, og det må gjøres en evaluering av hvordan dette best bør håndteres og forankres i 2025.
3. I Risikovurderingen synliggjorde vi mangler i innkjøpsvilkårene, og at det var kommet nye lover, samt mangler mot ILO konvensjonen og Etisk Handel sine retningslinjer. Innkjøpsvilkårene er derfor oppdatert, og ferdigstilt i desember 2024.
4. Det har i 2024 blitt konkludert med at vi trenger en mer systematisk tilnærming til klima og miljø, og det er derfor planlagt å utrede hva dette innebærer for organisasjonen i 2025. (ref. mål for 2025)
5. Økt oppmerksomhet på aktsomhetsvurderinger og dialog med tilbydere har medført at vi har oppdaget flere risikoer for negativ påvirkning tidlig i prosessene og før dette har blitt en del av Røde Kors sin verdikjede. Det har også medført endringer i hvordan vi ber om informasjon fra leverandører.
6. Vi har mottatt 131 saker i varslingsportalen; <https://www.rodekors.no/om/kontakt/varslings/>

Mange varsler om det de oppfatter som kritikkverdige forhold i Røde Kors. Det gjør at vi får en større innsikt i det som skjer og mulighet til å kartlegge risikoområder bedre, og tilslutt rette opp. Alle saker er saksbehandlet i henhold til organisasjonens rutiner. Det varsles på mange ulike forhold som av den enkelte vurderes å være kritikkverdige.

Av de totalt 131 sakene som er registrert har 9 saker internasjonal opprinnelse. Internasjonale saker er komplekse og omhandler gjerne flere forhold som gjør saksbehandlingen omfattende.

Kategoriene med flest varsel i 2024 er:

- mobbing eller trakassering (20)
- uforsvarlig arbeidsmiljø/organisasjonskultur (19)
- myndighetsmisbruk/misbruk av autoritet (17)
- seksuell trakassering eller overgrep (15).

Vi har også fått 10 varsler om mistanke om korrupsjon eller økonomisk mislighold, hvor ingen av disse har resultert i en oppfølgingssak med reell mistanke.

Varslingssaker resulterer hovedsakelig i konflikthåndtering gjennom dialog, sanksjoner etter §10 i lover for Norges Røde Kors, advarsel eller personalsaker.

Alle kan varsle både i og utenfor organisasjonen. I varslingsportalen mottar vi varslinger fra deltagere, publikum, givere, frivillige og ansatte. Varslingsportalen er også tilrettelagt for anonym varslings. Organisasjonens rutiner for behandling av varslingssaker er beskrevet i egne veiledere. Veilederen omhandler rutiner for behandling av varsel som omhandler ansatte (jfr. Arbeidsmiljølovens §2A), i tillegg til varslings og håndtering av kritikkverdige forhold som omhandler frivillige og tillitsvalgte.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning/ skade, på mennesker, dyr, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp prioritert risiko for potensiell og/ eller faktiske negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Prioritert risiko	Relatert tema	Geografi
Vi mangler fortsatt informasjon om avtaler og leverandører i kontraktssystemet, og at vi derfor kan mangle informasjon som er nødvendig for å gjøre gode vurderinger av den totale risiko som Røde Kors har i verdikjeden.		Globalt Norge
Vi har en risiko for at mennesker som arbeider med å sy hjelpekorpsene sine uniformer, i verst tenkelige utfall, opplever brudd på deres rettigheter.		Kina Norge
Vi har en risiko for at mennesker som vasker på Røde Kors lokasjoner, i verst tenkelige utfall, opplever brudd på deres rettigheter.		Norge
Vi har en risiko for at den humanitære innsatsen til Røde Kors har negativ miljøpåvirkning		Globalt Norge
Røde Kors sin satsing på digitalisering medfører at organisasjonen har en større portefølje av IT-avtaler. Bransjen er preget av høy konkurranse og kompleksitet som kan gjøre det utfordrende å kartlegge og følge opp verdikjeden.		Globalt

Norges Røde Kors kjøper et bredt spekter av varer og tjenester i forbindelse med vårt bistandsarbeid i inn- og utland. Dette kan være kjøp med lav verdi og kjøp som har en verdi på flere titalls millioner kroner. For å sikre at vi ser på kjøp som er vesentlige for Røde Kors sin påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, benytter vi terskelverdier som et kriterium når vi gjennomfører risikovurderinger. På store kjøp kartlegger vi opprinnelsesland, bransje, produkttype og andre risikofaktorer, som videre gjør at vi kan analysere de etiske risikoene på rett nivå. Risikofaktorer som Røde Kors er særlig opptatt av, er arbeidsforhold, lønnsvilkår, mindreårig arbeidskraft, menneskerettigheter, IHR/Internasjonal humanitær rett, korrupsjon og økonomisk mislighold, diskriminering, samt klima og miljø.

Blandt det som legges til grunn for vurderingen er FNs Guiding Principles on Business and Human Rights,

OECDs Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct, DFØs høyrisikoliste og Etisk Handel sin ressursdatabase. Videre har vi etablert interne retningslinjer for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger og hva de som kjøper inn skal være særlig oppmerksomme på ved noen bransjer og produkter.

Den årlige risiko- og årsaksanalysen viser at vi har flere risikoer i våre verdikjede. Risikoene og vår mulighet til påvirkning vil variere. Under er en liste over produkter og bransjer som Røde Kors har kartlagt at utgjør en stor risiko for negative effekter på mennesker, samfunn og miljø, og som Røde Kors har prioritert ut fra mulighet til å påvirke.

1. Røde Kors Hjelpekorps, delegater og ansatte bruker uniformer og profileringstøy. Bransjene innenfor tøy og tekstil kan gå for produksjonsmetoder som er raske og billige, og er skadelige for mennesker, samfunn og miljø. Dette gjør at arbeidstakere blir mer sårbare for å bli utsatt for tvang, bl.a. på grunn av lav sosial status og et vanskelig arbeidsmarked. Dette kan eksempelvis gi seg utslag i lange arbeidsdager, vanskelige arbeidsvilkår, barnarbeid, manglende sikkerhet samt håndtering av farlige kjemikalier.

2. Alle Røde Kors sine lokasjoner benytter renholds- og administrasjonstjenester. Det er dokumentert brudd på menneskerettigheter og arbeidsvilkår innenfor disse tjenestene både nasjonalt og internasjonalt.

3. Hjelpekorpsset, feltsalg og nasjonale aktiviteter benytter biler og kjøretøy i aktivitetene. Disse bransjene har mange komponenter og materialer som er produsert over hele verden, og mange av disse landene er markeder med høy risiko. Verdikjeden er kompleks, og det er vanskelig for leverandørene å kartlegge alt som skjer. Manglende kartlegging kan føre til lite gjennomsiktighet, noe som øker risikoen for misligheter.

4. Røde Kors sin drift og aktiviteter er avhengig av systemstøtte og IKT-verktøy, og vi er på en digitaliseringsreise internt. Noen av kontraktene og systemene våre baserer seg på avtaler av eldre dato som kan inneha risiko. Dette er samtidig en bransje som det oppleves vanskelig å få til tilstrekkelig påvirkningskraft. Derfor må det vurderes hvordan vi velger disse leverandørene og hvilke etiske krav som stilles i kravene våre og i utvelgelsesprosessen.

5. Produksjonen av komponenter og produkter som brukes innenfor informasjonsteknologi skjer ofte i fabrikker som befinner seg i utsatte markeder. Det er dokumentert at det kan være problemer med arbeidstakerrettigheter i noen av disse fabrikkene, spesielt i form av lave lønninger, tvungen overtid, misbruk av studenter som arbeidskraft og oppsigelse av fagforeningsledere. Menneskerettighetsrisikoene antas å være noe lavere for montering/sammenstilling enn for produksjon av komponenter.

Røde Kors har av disse valgt å prioritere risikoområdene tøy og tekstil, samt renholdstjenester, for de kommende årene. I tillegg til dette prioriterer Røde Kors klima og miljø, samt egen aktsomhet i styringsverktøy og prosesser, da dette er verktøy som kan påvirke en større del av samfunnet gjennom Røde Kors sine kjøp.

I prioriteringen av hvilke risikoområder som Røde Kors skal fokusere på først, har vi tatt hensyn til:

- Sannsynligheten for negative effekter i bransje og produkt.
- Alvorlighetsgraden hvis Røde Kors finner negative effekter av sitt humanitære arbeid.
- Muligheten Røde Kors har til å påvirke forholdene, og til å inngå et samarbeid for oppretting av skaden hvis brudd skjer.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv: a) virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og hvordan den risikoen ble identifisert og prioritert b) eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i kartleggingen (produktgrupper, egne produkter, avdelinger eller lignende) og hvorfor c) hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er

benyttet og hvilke interessenter som er involvert d) om det er identifisert områder hvor det er manglende informasjon for å vurdere risiko og hvordan dere vil gå frem for å få mer informasjon om dette.

a)

Røde Kors har en egen rutine og veiledning for aktsomhetsvurderinger hvor kartlegging og identifisering av risiko er adressert. I det daglige arbeidet er kartlegging og identifisering av risiko en del av innkjøpsprosessen og ivaretas blant annet via sjekklisten for innkjøp, i innkjøpsvilkår og i standardmalene.

Røde Kors gjennomfører årlig en risikovurdering av alle leverandører. Da tar vi ut en oversikt over alle kostnader aggregert, og prioriterer risiko ut fra det som er identifisert etter alvorlighetsgraden for Røde Kors, samfunn, mennesker og miljø. Desto større et kjøp er, jo mer risiko er det antatt å ha. Den årlige kartleggingen bygger videre på det vi har identifisert tidligere år, for å bygge videre på den kunnskap vi har fra før. Her vurderes kriteriene i innkjøpsvilkårene, med vedleggene code of conduct og egenmelding for leverandører, samt informasjon vi har fått i forhandlingene og/eller forvaltning av kontraktene. Hver leverandør får en risiko karakter, som videre hjelper oss i å prioritere aksjoner. I tillegg vurderes Røde Kors sin mulighet for å påvirke, og mulighet til å få gjennomføre de forbedringstiltakene som har den ønskede effekten.

Røde Kors vurderer også sin egen aktsomhet årlig og registrerer løpende mistanke om negative effekter ved egen drift. Hvis forholdene i saksbehandlingssystemet ikke blir rettet umiddelbart, og er vurdert som en vedvarende risiko, og videre får en tilstrekkelig konsekvens for Røde Kors, mennesker, samfunn og miljø, så vil det kreve en aksjon. All risiko som krever fremtidige aksjoner vil registreres i risikolisten med en vesentlighetsgrad, sannsynlighet for skade og videre en prioritet. Røde Kors sin oppfølging av risiko skjer i en egen risikoliste som følges opp kontinuerlig. De risikoene som det er mulig å gjennomføre aksjoner på, løftes opp i handlingsplanen for innkjøp for videre diskusjoner og beslutning av aktiviteter, eller fordi det allerede er planlagt en aktivitet som må følges opp.

Andre risikoreduserende tiltak er:

- Ved å følge innkjøpsprosessen og innkjøpsmanualen så vil de som kjøper inn bli guidet igjennom innkjøpene og hvilke risikoreduserende tiltak som er hensiktsmessig. I innkjøpsmanualen og i rutinen for aktsomhetsvurderinger er det også beskrevet hvordan vi identifiserer risiko ved produkter og bransjer.
- Ved innhenting av tilbud så må tilbydere akseptere Røde Kors sine innkjøpsvilkår, med vedleggene code of conduct og en egenerklæring som forteller om leverandørens policy og identifiserte risiko.
- Årlig rapporterer Røde Kors mot etisk handel og åpenhetsloven om arbeidet, og får tilbakemeldinger om forbedringspunkter fra Etisk handel.
- Internrevisjon skjer årlig i Røde Kors, hvor de sjekker om vi har rutiner og tilstrekkelige med prosesser, samt om vi faktisk følger de rutinene og prosessene som vi sier vi skal gjøre.

b)

Vi har en desentralisert organisasjon hvor de fleste innkjøp gjøres lokalt. Dette innebærer at detaljert informasjon knyttet til kontrakter og leverandører kan være fragmentert og utfordrende å få tilgang til sentralt. Eksempelvis er lokalforeningene egne juridiske enheter og for noen foreninger vil tilgjengelige regnskapsdata være begrenset. De mindre lokalforeningene gjennomfører mindre kjøp, og den akkumulerte risikoen er vurdert til å være lav, og ha en liten påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. I tillegg gjøres det innkjøp i utlandet, hvor innkjøpene gjøres av andre nasjonalforeninger i forbindelse med vårt bistandsarbeid. Kjøp som Røde Kors ikke gjennomfører selv, har vi mindre kontroll over, og det er derfor naturlig å anta at det ved disse kjøpene er en større risiko for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø.

c)

Den desentraliserte innkjøpsmodellen medfører at oppfølging prioriteres for de enhetene hvor informasjon og/eller transaksjonsdata er tilgjengelige, og som dermed kan gi et grunnlag for videre aksjoner. De store kjøpene prioriteres, da det er der risikoen for negative effekter er størst.

Årlig sammenstilles informasjon fra økonomisystemet, kontraktssystemet samt informasjon som er registrert igjennom kjøpsprosessen. I tillegg etterspørres mer informasjon om de største leverandørene fra avtaleeier i Røde Kors eller fra leverandøren selv. Det blir sendt ut forespørsel om mer informasjon, manglende dokumentasjon og informasjon blir levert inn og mangler blir rettet opp i. Disse forespørslene går både til interne og eksterne interessenter. Eksempler på de som blir kontaktet er interne avdelinger, distrikter, lokalforeninger, og aksjeselskap, samt interne og eksterne kunnskapssentre. I tillegg så sendes forespørslene til leverandører,

kunnskapsorganisasjoner og det er markedsdialoger igjennom Mercell. Eksempler på utfyllende informasjon er leverandørens egenrapportering mot åpenhetsloven, interne interessenters kunnskap om aktiviteter, leverandører, produkter og bransjer. Kunnskap hentes også inn fra andre aktører og kunnskapsorganisasjoner som kan ha utfyllende kunnskap om markeder, bransjer og/eller produkter, eller risiko forbundet med disse.

d)

Røde Kors har manglet informasjon om kontrakter som inngås ute i aktiviteter, som medfører manglende informasjon om leverandører og videre om hvilken risiko organisasjonen har. For å samle varig informasjonen har Røde Kors etablert et reglement for arkivering. For å forplikte organisasjonen til å dele informasjon i avtaler og om leverandører, har Røde Kors videre etablert et kontraktsystem. I 2024 ble kontraktsystemet videreutviklet for å gjøre systemet i stand til å lagre informasjon som er relevant for aktsomhetsvurderinger og løpende endringer hos leverandørene. Dette gjør Røde Kors i stand til å gjennomføre tilstrekkelige risikovurderinger. Alle er forpliktet til å registrere kontraktene i henhold til innkjøpsbestemmelsene. Målsettingen er at kontraktsystemet på sikt skal inneholde en fullstendig oversikt over kontraktene i Røde Kors.

Dette gjør vi fordi:

- Vi har behov for å vite at Røde Kors har oversikt over risikoen i verdikjeden.
- Det vil hjelpe oss å gjøre gode vurderinger og prioriteringer i aktsomhetsarbeidet.
- Det er tidkrevende og i noen tilfeller ikke mulig å samle leverandørdata gjennom økonomisystemet, og dette bør lagres på en slik måte at flere får tilgang til informasjonen.
- Vi har mange juridiske enheter med egen leverandørinformasjon. Det gjør det vanskelig å få oversikt over all risiko på tvers dersom ikke dette er lagret i ett sentralt system.
- Det er behov for å bygge opp kompetanse om de forskjellige bransjene og hver leverandørs verdikjede.
- Aktsomhetsvurderinger og mistanke om negative forhold er fulgt opp i flere deler av organisasjonen og har tidligere vært avhengig av hvilken avdeling, funksjon og fagområde som er involvert.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø som ble identifisert men ikke prioritert, og hvordan disse er håndtert

Røde Kors opererer over hele verden og gjennomfører også innkjøp i det som kan beskrives som fiendtlige markeder hvor det er høy risiko for brudd på etiske bestemmelser. Det er i tidvis vanskelig å innhente informasjon for å kunne gjennomføre en aktsomhetsvurdering og for å ta tilstrekkelige etiske beslutninger.

Det er mange lokasjoner i Røde Kors og mange humanitære aktiviteter som mottar tjenester og produkter som produseres av sårbare grupper, og i marked og bransjer, hvor det er dokumenterte negative effekter. Røde Kors må i disse situasjonene gjøre tydelige prioriteringer i oppfølging av risiko. Spesielt vil det gjelde der hvor Røde Kors må gjøre en avveining i forhold til om den humanitære innsatsen kan ha en større verdi, eksempelvis å redde liv, enn de mulige negative konsekvensene av kjøpene og investeringene, og tiden det vil ta å gjennomføre nødvendige preventive tiltak. I slike tilfeller skal dette begrunnes og godkjennes av noen med tilstrekkelig mandat til det.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Beskriv mål og status for de tiltakene virksomheten har iverksatt for å redusere prioritert risiko

	Vi mangler fortsatt informasjon om avtaler og leverandører i kontraktssystemet, og at vi derfor kan mangle informasjon som er nødvendig for å gjøre gode vurderinger av den totale risiko som Røde Kors har i verdikjeden.
Overordnet mål :	Røde Kors skal ha tilstrekkelig med informasjon om alle avtaleforhold for å kunne gjennomføre gode vurderinger og analyser av risiko for negative effekter på mennesker, samfunn og miljø.
Status :	Arbeidet er startet i 2024, men det kreves videre oppfølging i årene som kommer. Målet er gjort mer målbart, for å kunne følges opp bedre i organisasjonen.
Mål i rapporteringsåret :	Vi skal ha økt antall registrerte kontrakter i kontraktssystemet med 15 % ved årsslutt.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Kontraktssystemet ble endret i 2024:

- Påse at endringer i kontraktssystemet som ble gjort i 2024 er brukervennlig for alle deler av organisasjonen, og skal muliggjøre registrering av informasjon som allerede er kjent ved signering. Eksempelvis informasjon som opsjonsperioder, omfang, og hvilke risikovurderinger og aktsomhetstiltak.
- Bistå og følge opp de som ikke har kontrakter registrert i systemet. Dette er eksempelvis lokalforeninger og Utland. Med det formål å øke antall kontrakter i systemet med 15 % ved årsslutt.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Ved å tilgjengeliggjøre mer av den informasjonen som er kjent ved avtaleinngåelsen til resten av organisasjonen, vil det øke bevisstheten på de etiske kravene, og på sikt gjøre organisasjonen mer transparent. Det vil etablere en varig metode for å samle inn informasjon, muliggjøre analyser og gode beslutninger.

	Vi har en risiko for at mennesker som arbeider med å sy hjelpekorpsset sine uniformer, i verst tenkelige utfall, opplever brudd på deres rettigheter.
Overordnet mål :	Alle i som arbeider i produksjonen av hjelpekorpssets uniformer skal ha levelønn og akseptable arbeidsvilkår.
Status :	Vi startet et prosjekt med leverandøren av hjelpekorpsuniformer høsten 2024, og i februar 2025 så gjennomfører vi en aktsomhetsvurdering i Kina, med et besøk hos leverandøren og på fabrikkene.
Mål i rapporteringsåret :	Gjennomføre aktsomhetsvurdering i kontraktperioden av produksjonen av hjelpekorpsuniformer i Kina: - Gjennomføre aktsomhetsvurderinger på uniformene som hjelpekorpsset benytter etter prioritert risiko og påvirkning. - Dette innebærer en on-site aktsomhetsvurdering og fabrikkbesøk i Kina, hvor fokusområdet særlig vil være levelønn og arbeidsvilkår.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Vi har planlagt en aktsomhetsvurdering på fabrikk i Kina, i februar 2025. Dersom vi i Røde Kors avdekker negative forhold så vil vi gå i dialog med leverandørene og be om en revidering av gjeldende retningslinjer og følge opp at dette skjer. Det vil gjennomføres stikkprøver i disse prosjektene.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Røde Kors skal føle en trygghet på at vi har redusert risiko for at det er negative effekter i verdikjeden til hjelpekorpsset sine uniformer. Dersom det er negative funn, så skal dette følges opp, rapporteres og oppretting skal være igangsatt eller gjennomført.

	Vi har en risiko for at mennesker som vasker på Røde Kors lokasjoner, i verst tenkelige utfall, opplever brudd på deres rettigheter.
Overordnet mål :	De som arbeider på Røde Kors' lokasjoner, og som inngår i Røde Kors sin verdikjede, skal ha akseptable arbeidsvilkår og arbeidsforhold.
Status :	Røde Kors startet i 2024 et prosjekt, som har til hensikt å kartlegge renholdstjenester på de store Røde Kors lokasjonene og arbeidsforhold blant disse. Prosjektet ble utsatt for å prioritere to renholdsavtaler som i henhold til bestemmelsene måtte fornyes. Prosjektet er planlagt å fortsette andre halvår 2025, og videre i første halvår 2026.
Mål i rapporteringsåret :	Røde Kors har to mål i dette arbeidet. Først å kartlegge arbeidsforholdene for renholderne som vasker på de store Røde Kors-lokasjonene i Norge, og få oversikt over de renholdsavtalene som organisasjonen har. Videre å gjennomføre stikkprøver av arbeidsvilkår og arbeidsforhold.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

- Vi skal kartlegge alle renholdskontraktene i Røde Kors slik at vi med sikkerhet kan vite hvilke vurderinger og tiltak som er gjort i kontrakten og av leverandøren for å redusere negative effekter.
- Klargjøre om det er stilt nødvendige krav og gjennomført tilstrekkelige aktsomhetsvurderinger før avtalene ble inngått.
- Dersom vi avdekker gap, vil vi gå i dialog med leverandørene og be om en redegjørelse av de avdekkede forholdene, samt samarbeide med leverandøren om hvordan vi kan rette opp i forholdene som er avdekket.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Målsetningen for 2025, og videre i 2026, er at Røde Kors skal ha en oversikt og en visshet om at kontrakter og leverandører som gjennomfører renhold på store Røde Kors lokasjoner, er aktsomhetsvurdert. Med den hensikt å redusere risikoen for at de som jobber på våre lokasjoner ikke har tilstrekkelige arbeidsvilkår og arbeidsforhold.

	Vi har en risiko for at den humanitære innsatsen til Røde Kors har negativ miljøpåvirkning
Overordnet mål :	Utarbeide en plan for hvordan organisasjonen skal forstå, definere og jobbe mot det overordnede målet: «...arbeide for at vi har et klimafotavtrykk nærmest mulig netto null innen 2040, samtidig som vi ivaretar vår beredskapsevne.»
Status :	Arbeidet starter i 2025
Mål i rapporteringsåret :	Starte utredningen om; hva nærmest mulig netto null innen 2040 vil bety for organisasjonen, samtidig som vi ivaretar vår beredskapsevne.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

I 2024 gikk Røde Kors inn i ny strategiperiode for perioden 2024-2026. I forbindelse med nytt organisatorisk mål «Bærekraftig fremtid» er det vedtatt at Røde Kors skal: «Risikovurdere klima- og miljøkonsekvenser av tiltak vi innfører, redusere miljøavtrykket vårt og arbeide for at vi har et klimafotavtrykk nærmest mulig netto null innen 2040, samtidig som vi ivaretar vår beredskapsevne.»

For å muliggjøre en reduksjon av miljøavtrykket vårt så er det en hovedaktivitet i 2025 å starte utredningen om; hva nærmest mulig netto null innen 2040 vil bety, samtidig som vi ivaretar vår beredskapsevne innebærer for organisasjonen. Denne utredningen vil for årene fremover utgjør overbygningen på den videre satsningen på klima og miljø i Røde Kors.

Røde Kors har en egen side for klima og mennesker; <https://www.rodekors.no/vart-arbeid/klimakrisen/>. Her er alle Røde Kors sine rapporter og redegjørelser om Klimakrisen offentlig tilgjengelig.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Målsetningen for utredningen er at vi i Røde Kors skal få den oversikten vi trenger for å kunne få en mer strukturert tilnærming til klima og miljø arbeidet.

	Røde Kors sin satsing på digitalisering medfører at organisasjonen har en større portefølje av IT-avtaler. Bransjen er preget av høy konkurranse og kompleksitet som kan gjøre det utfordrende å kartlegge og følge opp verdikjeden.
Overordnet mål :	Alle i som arbeider i verdikjeden knyttet til vår IT-portefølje skal ha levelønn og akseptable arbeidsvilkår. Alle avtaler som inngås skal ha tilstrekkelige etiske krav med i avtalen.
Status :	Arbeidet har planlagt oppstart i 2025
Mål i rapporteringsåret :	Få oversikt over de store kontraktene i vår IT-portefølje og kartlegge status på om det er gjennomført aktsomhetsvurderinger før avtalen er signert, for å videre beslutte aktsomhetsvurderinger i kontraktsperioden, i henhold til våre innkjøpsbestemmelser.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Vi ønsker å sikre oss en oversikt over alle store avtaler i IT-porteføljen og sørge for at disse blir registrert i kontraktssystemet med rett informasjon. Vi vil gå inn i avtalene og kontrollere om nødvendige aktsomhetsvurderinger har blitt gjennomført, og samtidig sikre at vi har riktig informasjon før neste risikokartlegging.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Målsetningen er at vi i Norges Røde Kors skal få den oversikten vi trenger for å kunne identifisere de avtalene hvor det ikke er gjort tilstrekkelige aktsomhetsvurderinger ved kontraktsinngåelsen. Dette vil klarlegge behovet for eventuelle videre tiltak.

3.B Andre tiltak for å håndtere risiko for negativ påvirkning/skade

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

Norges Røde Kors anerkjenner at drift og humanitær innsats også kan ha negative klima- og miljøkonsekvenser. Derfor har vi forpliktet oss til å møte og redusere de humanitære konsekvensene av klimakrisen, og til å redusere eget klima- og miljøfotavtrykk. Vår forpliktelse til å beskytte klimaet og miljøet er en del av verdens kollektive innsats for å møte felles mål, herunder Paris-avtalen fra 2015 og FNs bærekraftsmål. Vi som organisasjon må sette realistiske, men ambisiøse målsettinger og tiltak for å bidra til dette.

I Hovedprogrammet for 2024-2026 er det vedtatt at vi skal «Risikovurdere klima- og miljøkonsekvenser av tiltak vi innfører, redusere miljøavtrykket vårt og arbeide for at vi har et klimafotavtrykk nærmest mulig netto null innen 2040, samtidig som vi ivaretar vår beredskapsevne.» En nøkkelaktivitet i 2025 er å utrede hva dette innebærer for organisasjonen.

Landsstyret vedtok høsten 2023 en klimaplakat for hele Røde Kors. Hensikten er å motivere og stimulere til klima- og miljøvennlige handlinger. «Innkjøp og ombruk» er noen av temaene. Klimaplakaten finnes både i digital og trykt format. Ultimo 2023 startet prosessen med å distribuere klimaplakaten til alle landets om lag 370 lokalforeninger, og i annet kvartal 2024 har alle lokalforeninger fått oversendt en kopi. Klimaplakaten er enkel å forstå og gjennomføre, og akkompagneres av veiledningsmateriell og kommunikasjonsmateriell.

Røde Kors leverer i 2024, som i 2023, to klimaregnskap. Det første er knyttet til Miljøfyrtårn og vil utarbeides av alle sertifiserte distrikt, pluss nasjonalkontoret. Det andre klimaregnskapet er det såkalte «Humanitarian carbon calculator-regnskapet» (HCC) som gjelder for hele Røde Kors, og som også inkluderer finansielle utslippsdata. Selv om HCC-regnskapet favner om hele organisasjonen, er det mangelfullt på enkelte områder, for eksempel inkluderer det bare deler av frivilligheten. HCC ble ferdig utviklet i 2022 og er en metode og et verktøy for å utarbeide klimaregnskap for hele den humanitære sektoren. Tilvarende som for 2023 viser HCC-klimaregnskapet for 2024 at den største delen av Røde Kors sitt utslipp av Co2-ekvivalenter det er innenfor «Scope 3», og at «Overføringer til partnere» er den enkeltkategorien med det høyeste utslippet. Dette er likviditetsoverføringer (finansiell støtte) til ICRC, IFRC og Røde Kors- og Røde Halvmåne-partnere. Da dette er store beløp, slår det veldig ut i utslippsberegningen. Innkjøp av varer og tjenester medførte også et høyt utslipp i 2024.

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

Som nevnt følger det av strategien vår at Røde Kors skal: «Risikovurdere klima- og miljøkonsekvenser av tiltak vi innfører, redusere miljøavtrykket vårt og arbeide for at vi har et klimafotavtrykk nærmest mulig netto null innen 2040, samtidig som vi ivaretar vår beredskapsevne.»

En hovedaktivitet i 2025 vil være å utrede hva nærmest mulig netto null innen 2040, samtidig som vi ivaretar vår beredskapsevne innebærer for organisasjonen. Denne utredningen vil for årene fremover utgjør overbygningen på den videre satsningen på klima og miljø i Røde Kors.

I forrige strategiperiode jobbet vi med egne utslippskutt i perioden 2021-2023, med et årlig mål om 10 % reduksjon i CO₂e fra flyreiser i Røde Kors. Dette klarte vi med god margin for årene 2021 og 2022, men i 2023 gikk CO₂e fra flyreiser i hele organisasjonen opp 9 %, målt opp mot måltall. For perioden 2024 til 2026 har vi endret noe i dette oppsettet. På grunn av begrenset mulighet til direkte påvirkning på reisevirksomhet i frivilligheten er målet endret til 5% reduksjon i organisasjonen som helhet, og 10 % reduksjon i ansattorganisasjonen. Analyser fra 2023 viser at ansatte ved nasjonalkontoret står for 90 % av det totale utslippet av CO₂e fra flyreiser i ansattorganisasjonen. På denne bakgrunn er alle avdelinger ved vårt nasjonalkontor påkrevd å utarbeide et klimabudsjett som i sum skal reflektere en 10% årlig utslippsreduksjon. Tall fra 2024 viser imidlertid en økning på 21%.

Reisevirksomheten genererer et vesentlig utslipp for Røde Kors, og i 2023 ble det arbeidet med å forsterke kravene om å velge miljøvennlige reiser når vi kan, og unngå unødige flyreiser. Som et resultat av dette arbeidet ble det i februar 2024 vedtatt Bestemmelse for reiser i Røde Kors. Bestemmelsen inneholder blant annet forsterkede klimakrav ved valg av reisemåte.

Arbeidet med å bli mer bevisst hvor vi kan ha et negativt klimaavtrykk har i 2024 blitt forsterket. I 2023 innførte vi en oppfordring til lokalforeningene om å vurdere negativ klima- og miljøpåvirkning og eventuelle tiltak når de søkte tilskudd til Røde Kors aktiviteter. Ordningen ble gjort obligatorisk for utvalgte områder i 2024, men hadde ikke betydning for tildeling av midler. For 2025 vurderes det nå hvorvidt organisasjonen er klar for at en slik vurdering også kan legges til grunn som ett av flere tildelingskriterier. Dette er imidlertid per tid ikke besluttet gjennomført.

Tilskuddsordningen «Tilskudd til grønne og klimavennlige tiltak» ble introdusert i 2023. Formålet med ordningen er å stimulere til å teste ut tiltak eller ta i bruk løsninger for å redusere klimagassutslipp og bli mer miljøvennlig. Ordningen har vært videreført i 2024, og totalt 2,7 MNOK ble fordelt til distrikt/lokalforeninger. Midlene har blant annet gått til tilskudd til anskaffelse av el-kjøretøy og solcellepanel på avsidesliggende beredskapshytte. Ordningen videreføres også i 2025, med 1 MNOK bevilgede midler til fordeling.

Les mer om Klima og miljø i Røde Kors på våre nettsidene våre: <https://www.rodekors.no/vart-arbeid/klimakrisen/>

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis

Alle forespørselsdokumenter har blitt oppdatert med kravene i Handlingsplanen for Klima og miljø for ansatte (2023–2026).

- Ved kjøp skal Røde Kors oppfordre til, og hvis formålstjenlig, velge bærekraftige løsninger med egenskaper som gjør at varer kan brukes på nytt, enkelt repareres, renoveres eller gjenvinnes (sirkulære innkjøp). Dette gjelder også ved kjøp av produkter til videresalg (nettbutikk) eller utdeling.
- Ved inngåelse av avtaler, hvor avtalens verdi er større enn 1 000 000 NOK, skal leverandøren vise hvilke miljøkrav- og standarder den setter til seg selv som virksomhet, og fylle ut en egenmeldingskjema med mer miljøkrav.
- Ved inngåelse av avtaler, hvor avtalens verdi er over 1 000 000 NOK, er det ønskelig at leverandøren skal dokumentere at de er miljøsertifisert (ISO 14001 og/eller ISO 9001, EMAS eller Miljøfyrtårn). Dette er også lagt inn i kontraktsystemet, som informasjon som må fylles ut.
- Leverandøren må beskrive hvilke miljøkrav og standarder den setter til seg selv som virksomhet og til sin egen verdikjede.
- Leverandøren må beskrive hvordan de aktivt arbeider for å kildesortere og minimere avfall, spesielt engangsplast og ikke-essensiell plastemballasje, der hvor dette er relevant for leveransen.
- Det er ønskelig at leverandøren leverer null- og lavutslippsløsninger ved kjøp av kjøretøy og transporttjenester.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Norges Røde Kors ble miljøfyrtårnsertifisert i 2022. I 2023 startet arbeidet med miljøfyrtårnsertifisering for distriktene. 10 av distriktskontorene ble miljøfyrtårnsertifisert i 2023, og ved utgangen av 2024 er det fortsatt 10 av 13 distriktskontorene som er miljøfyrtårnsertifisert. Arbeidet fortsetter derfor i 2025, og det tas sikte på å sertifisere de tre gjenstående distriktskontorene i løpet av året.

I tillegg er Røde Kors Førstehjelp AS, både avdeling Bergen og avdeling Oslo, miljøfyrtårnsertifisert, og i 2024 ble også Røde Kors Sentrene miljøfyrtårnsertifisert. Miljøfyrtårnsertifiseringen gir oversikt over klima- og miljøpåvirkningen og gjør det mulig å jobbe systematisk med å redusere utslipp, og bli mer miljøvennlig, også når det gjelder innkjøp og krav til leverandører. Lokalforeninger og aksjeselskapene i Røde Kors har fått tilbud om å innlemmes i prosessen med å bli miljøfyrtårnsertifisert.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

Norges Røde Kors er medlem av Abelia, NHOs landsforening for kunnskapsbedrifter. Negotia avdeling Røde Kors har forhandlingsrett i Røde Kors sammen med Akademikerne. Negotia avdeling Røde Kors er del av Negotia i Yrkesorganisasjonenes sentralforbund (YS).

Røde Kors er omfattet av følgende sentrale tariffavtaler:

- Hovedavtalen mellom YS og NHO
- Funksjonæravtalen mellom Negotia og NHO
- Hovedavtalen Tekna

Organisasjonen har følgende særavtaler og administrative retningslinjer:

Hovedavtalen og Funksjonæravtalen er rammeavtaler som på en rekke punkter suppleres med lokale særavtaler og/eller administrative retningslinjer. Det er fremforhandlet følgende lokale særavtaler mellom Norges Røde Kors og Negotia avdeling Røde Kors.

Særavtalene som gjelder per 01.01.2024 er:

- Korte velferdspermisjoner
- Lønnspolitikk
- Arbeid på kveldstid, natt og i helg
- Arbeidstid og gjennomsnittsberegning av arbeidstiden
- Fleksibel arbeidstid
- Lønn under sykdom, foreldre-, svangerskaps- og omsorgspermisjon
- Overtid
- Reisetid ved tjenestereiser
- Resultatbasert lønn og tillegg for Feltsalg
- Samarbeid og medbestemmelse
- Tilgjengelighet utenom arbeidstid
- Tillitsvalgtes arbeidsforhold

3.B.6 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Alle nye ansatte deltar på et obligatorisk introduksjonskurs som fokuserer på organisasjonens prinsipper og verdier. I tillegg deltar ansatte på obligatoriske kurs om personvern og internasjonal humanitærrett (IHR). Intern opplæring skjer videre på fellessamlinger, og Røde Kors har avdelingsmøter med faglig innhold. Der hvor det er særlig behov, tilbyr fagområdene egne nettsider med beskrivelse, veiledning og workshops. I etikkerklæringen for ansatte og frivillige, som alle signerer, forplikter den som signerer seg til å overholde de kravene som Røde Kors setter til seg selv.

Ut mot leverandører bruker Røde Kors innkjøpsvilkårene (med vedlegg) som forpliktende dokument. Videre er det spesifisert krav i konkurransen, kontrakter og standardmaler. Vi bruker de samme vilkårene mot samarbeidspartnere, donorer og givere, som vi gjør mot leverandører.

Røde Kors har flere prosjekter med næringslivet i Norge. Som samarbeidspartnere jobber Røde Kors med næringslivet og adresserer samfunnets humanitære behov med utgangspunkt i Røde Kors' prinsipper, FNs bærekraftsmål, ILO-konvensjonene og bedriftens kjernevirksomhet.

I samarbeidet med næringslivet er hovedhensikten at Røde Kors og partneren sammen skaper verdi for enkeltmennesker og bidrar til en positiv samfunnseffekt, samt et bærekraftig samfunn. Vi jobber da i fellesskap med å skape økt engasjement og bidra til kompetanseutveksling hos næringslivspartneren og medarbeiderne i verdikjeden. Det er mer utdypende informasjon om disse programmene på www.rodekors.no.

I 2024 har vi startet et samarbeidsprosjekt med Røde Kors v/nasjonalkontoret, Røde Kors Førstehjelp og en leverandør for å gjennomføre en aktsomhetsvurdering av leverandøren, samt produksjonen som skjer i Kina. Det har vært en fin måte å sørge for at vi alle lærer av hverandre, og sammen kan jobbe for forbedringer.

3.B.7 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Røde Kors har etablert et reglement for ansatte for misligheter og korrupsjon. I 2023 ble det besluttet å gjøre om reglementet for misligheter og korrupsjon til bestemmelser, så de også vil gjelde frivillige ute i aktivitet. Dette arbeidet ble startet i 2024, og bestemmelsene er til behandling i landsmøte som holdes i Juni. Målet er å få nye korrupsjonsbestemmelser på plass innen 2025.

I kjøp er bestemmelser som organisasjonen må følge vedrørende korrupsjon, bestikkelser, samt habilitet, også forpliktet i innkjøpsbestemmelsene.

For leverandører og samarbeidspartnere er korrupsjon og bestikkelser håndtert i innkjøpsvilkårene, med vedlegg. Se særlig vedlegg 2 «Egenmeldingsskjema for leverandører».

Det har vært økt kursing og fokus på tvers i organisasjonen de siste årene. Økonomi- og administrasjonsavdelingen har holdt interne foredrag og bevisstgjøringer, og internasjonale programmer og beredskap har jevnlig forum blant sine aktiviteter. Korrupsjon har også økt oppmerksomhet fra IFRC og ICRC, og det er årlig aktiviteter i utlandet hvor alle land samles og kan diskutere sine utfordringer. Utenlandsaktivitetene i Røde Kors har en egen koordinator som følger opp forhold og risiko ute i felt.

3.B.8 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ påvirkning

Det pågående arbeidet med å øke registreringen av kontrakter i kontraktssystemet vil bidra til å sørge for et økt tilfang av informasjon om hvilke markeder, verdikjeder og leverandører Norges Røde Kors samarbeider med. Det vil styrke grunnlaget vårt for å kunne gjøre gode risikovurderinger og fornuftige prioriteringer i gjennomføringen av aktsomhetsvurderingene.

Røde Kors har engasjert seg særlig i klimakrisen og som en del av Den internasjonale Røde Kors- og Røde Halvmåne-bevegelsen forplikter den norske Røde Kors-organisasjonen seg til å bremse den negative effekten klimaendringene har på mennesker og lokalsamfunn. Strategier og årlige handlingsprogram i Røde Kors har derfor tydelige mål og føringer for hva Røde Kors vil oppnå innenfor klima- og miljøsatsingen.

17. august 2021 undertegnet Norges Røde Kors Klimacharteret. Organisasjoner som slutter seg til charteret, forplikter seg til å redusere de humanitære konsekvensene av klimakrisen og til å redusere eget klima- og miljøfotavtrykk.

De som allerede er hardest rammet av fattigdom, vold og konflikt, blir også hardest rammet av klimaendringene. Å arbeide for et bedre klima og miljø er derfor tett knyttet til Røde Kors sitt oppdrag: å hindre og lindre menneskelig nød og lidelse. I det internasjonale arbeidet har Røde Kors forpliktet seg til å bidra til en sterkere respons på klimakrisen gjennom sine programmer og humanitære operasjoner, med særlig vekt på helsebehovene til mennesker som er rammet av kriser og klimaendringer.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv a) hvem som har ansvar for å overvåke effekten og resultatene av tiltak iverksatt og hvordan dette gjennomføres i praksis, b) hvem som har ansvar for å evaluere arbeidet med aktsomhetsvurderinger, og hvordan dette gjennomføres i praksis

I Røde Kors er det landsmøtet, og landsstyret som har det overordnede ansvaret for at Røde Kors er ansvarlige. I den daglige driften er det generalsekretæren sitt ansvar, som igjen har delegert dette ansvaret til Økonomi- og administrasjonsavdelingen.

Det er Økonomi- og administrasjonsavdelingen, ved Innkjøp, som har ansvar for å overvåke effekten og resultatene av iverksatte tiltak i verdikjeden igjennom året. Negative effekter blir registrert i saksbehandlingssystemet, som ble videreutviklet i 2024, for å bedre kunne følge opp alle type saker. Her overvåker vi også progresjon og aktivitetene i saken.

Hvert år i første tertial, gjør Økonomi- og administrasjonsavdelingen en evaluering av arbeidet med aktsomhetsvurderinger og rapporterer på dette mot Etisk handel og Åpenhetsloven.

De sakene som kommer igjennom varslingsportalen, følges opp av HR.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør og/ eller måler effekten av tiltak for å redusere risiko

For å sikre at vi overholder de kravene som vi setter til oss selv i bestemmelser, rutiner og prosesser, har Røde Kors engasjert en uavhengig part til å gjennomføre årlig internrevisjon. Revisjonen skal evaluere og bidra til å forbedre de styrings- og kontrolltiltak som er etablert for risikostyring og måloppnåelse i organisasjonen. Internrevisjonen har hele organisasjonen som sitt arbeidsfelt, de er ikke tilknyttet noe fagområde og har et spesielt fokus på virksomhetens prosesser, risikostyring og kontroll. Det er landsstyret i Røde Kors som fastsetter bestemmelser for organisasjonens internrevisjon og internrevisjonen rapporterer til styret.

I avtaleforhold med eksterne har Røde Kors flere verktøy for å påse at leverandøren følger de etiske kravene som vi setter til verdikjeden:

- Leverandører og partnere av Røde Kors forplikter seg til å signere innkjøpsvilkårene og etikkerklæringen. For at en leverandør skal inngå en kontrakt med Røde Kors, skal vilkårene med vedlegg fylles ut.
- I kravspesifikasjonen som inngår i kontrakten, og i kontrakten til partnere, er det etiske krav som Røde Kors følger opp at blir etterlevd. Dersom produkt og bransje har en vesentlig risiko, vil kravene diskuteres særskilt i prosessen.
- Det er også et krav fra Røde Kors at dersom leverandøren ikke imøtekommer kravene fra Røde Kors om tilsyn, vil det i ytterste konsekvens føre til at Røde Kors avslutter kontraktsforholdet.

Røde Kors gjennomfører kontroller der det er mistanke om negative effekter, og/eller det som kjøpes er av særlig viktighet. Der hvor det er hensiktsmessig med en aktsomhetskontroll, vil det utarbeides en rapport som forteller alle parter hva tilsynet gjelder, og hvilke forhold som det er spesielt ønskelig å vurdere.

Eksempler på forhold som vurderes, er:

- Problematiske forhold innenfor leverandørens bransje.
- Produktspesifikasjoner (råvarer, produksjonsmetoder, kjemikalier).
- Arbeidsforhold, betingelser og forhold, særlig der det er sårbare grupper involvert.
- Om virksomhetens administrasjon er tilstrekkelig.
- Om leverandøren setter strenge nok etiske krav til seg selv.
- Mistanke om mislighold og korrupsjon.

A man with glasses and a light blue shirt is looking down at a clipboard in a warehouse setting. In the background, there are high industrial shelving units filled with cardboard boxes. The lighting is bright, typical of a warehouse. The man is positioned in the foreground, slightly to the left, and is looking towards the right side of the frame. The clipboard he is holding has some papers and a pen on it. The overall scene suggests a professional or administrative task being performed in an industrial environment.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheten skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere virksomhetens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Røde Kors vil etterstrebe å ta ansvar for dialogen i tilfeller der negativ påvirkning og skade skjer, dersom dette er mulig og hensiktsmessig. Dette skjer ved:

- Røde Kors vil som hovedregel gå i dialog med interessenter om det som er avdekket, og hvordan best håndtere dette videre, så den negative påvirkningen stanses, forebygges eller opprettes dersom skade allerede har skjedd.
- Dialog med arbeidere, fagforeninger, ledere, aktivitetsansvarlige eller andre representanter.
- Der hvor skaden gjelder arbeidere i verdikjeden, er rutinen at Røde Kors går i dialog med de involverte og følger opp at skaden rettes opp.

Hvordan vi kommuniserer eksternt og internt om negativ påvirkning, vil være avhengig av hva som har skjedd, og hva den negative påvirkningen eller skaden gjelder. Dette kan eksempelvis være sensitiv informasjon for enkeltpersoner. Alvorlighetsgraden bestemmer hvilke aksjoner som gjøres, og sakens natur vil bestemme kommunikasjonsnivået og mulighetene Røde Kors har til å kommunisere. Røde Kors vil aldri oppgi personinformasjon eller gi informasjon som skader mennesker eller samfunn.

Hvis noe kriminelt skjer, vil Røde Kors som en hovedregel anmelde forholdet. Hvis en donator har bevilget penger til en aktivitet, vil også de få en rapport om forhold som er oppdaget.

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Røde Kors rapporterer årlig om negative effekter i en åpenhetsrapport på innkjøp sine sider, <https://www.rodekors.no/innkjop/>. Røde Kors rapporterer årlig til Etisk handel i deres systemer.

Alle Røde Kors sine rapporter finner du på <https://www.rodekors.no/om/rapporter-publikasjoner/>. På siden som omhandler klima og mennesker finner du informasjon om Røde Kors sine rapporter om klima og miljø: <https://www.rodekors.no/vart-arbeid/klimakrisen/>.

5.A.3 Beskriv virksomhetens rutine for å ivareta og besvare eksterne henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

Kontaktinformasjon til innkjøp i Røde Kors står beskrevet på <https://www.rodekors.no/innkjop/>. Du kan også finne informasjon om ansvarlig kontakt i Åpenhetsrapportene til Røde Kors.

Alle kan kontakte Røde Kors for å få mer informasjon om hvordan faktiske og potensielle negative konsekvenser er håndtert. Innkjøp på nasjonalkontoret er et sentralt kontaktpunkt, hvor interne og eksterne kan henvende seg. Kontaktinformasjon er: innkjop@redcross.no

Ved at en sentral rolle har ansvaret, tilrettelegger Røde Kors for at hele organisasjonen drar nytte av henvendelsene vi mottar, kunnskap som samles inn, og at relevante forhold blir kartlagt, lagret, hensyntatt og delt. Alle henvendelser til Innkjøp i Røde Kors vil bli loggført i et system hvor saken behandles, overvåkes og følges opp. Videre gir systemet en mulighet for å rapportere på hendelser i etterkant og om disse er løst.

Røde Kors setter følgende krav til seg selv i hvordan de skal svare på henvendelser:

- Svaret og informasjonen skal gis skriftlig, og må være dekkende og forståelig.
- Røde Kors skal gi informasjon innen rimelig tid, og senest innen tre uker. Hvis Røde Kors vurderer informasjonsmengden som «uforholdsmessig byrdefullt», kan vi utvide fristen til to måneder. Dette skal informeres om.
- Dersom Røde Kors ser seg nødt til å avslå et informasjonskrav, vil Røde Kors informere om det rettslige grunnlaget for avslaget, klageadgangen og frister. Røde Kors vil opplyse om Forbrukertilsynet som tilsyns- og veiledningsorgan.
- Den som får avslag på et informasjonskrav, kan innen tre uker, fra avslaget ble mottatt fra Røde Kors, kreve å få en nærmere begrunnelse for avslaget. Denne begrunnelsen skal Røde Kors gi skriftlig, snarest mulig og senest innen tre uker etter at kravet er mottatt.

Dersom den informasjonen som etterspørres er gradert etter Lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven) eller er beskyttet etter Åndsverkloven, eller på annen måte kan skade personer eller samfunn, vil ikke Røde Kors opplyse om dette. Dette betyr eksempelvis at Røde Kors aldri informerer om private forhold eller detaljer om varslingssaker, forretningshemmeligheter, lisenser, leverandørinformasjon, utfordrer opphavsrett, eller gir fra seg personopplysninger, uten at det er gitt særlig tillatelse til dette. Røde Kors tar alltid hensyn til personlige, menneskelige, og forretningsmessige forhold i rapporteringen.

A woman with dark hair, wearing a bright yellow hard hat and a light blue V-neck t-shirt, stands in front of industrial machinery. She is smiling slightly and looking towards the camera. A dark blue jacket is draped over her left arm. The background is out of focus, showing more industrial structures and greenery.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn eller miljø håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser

Røde Kors har en rutine for å sikre gjenoppretting i tilfeller hvor virksomheten er årsaken til, eller medvirker til, negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø. Dette er forpliktet igjennom innkjøpsbestemmelsene som gjelder for alle i organisasjonen, og rutinen finnes i innkjøpsmanualen som alle har tilgang til både på interne og eksterne nettsider.

Dette innebærer:

- Alle varsler skal håndteres med varsomhet, tas alvorlig og alltid bli besvart og fulgt opp.
- Alle gjenopprettingsaker skal dokumenteres og følges opp.
- Røde Kors vil først kartlegge graden av innvirkning, om vi er direkte årsak til, har forårsaket eller har medvirket til skaden.
- Alvorlighetsgraden må analyseres og dokumenteres.
- Aksjoner skal være forholdsmessig til den negative effekten og/eller skaden som er avdekket.

I samarbeid om gjenoppretting skal Røde Kors sørge for:

- Så fremt det er mulig, skal situasjonen gjenopprettes til slik den var før skaden inntraff.
- Bistå interessenter til å følge de kravene som Røde Kors setter til seg selv og andre samarbeidspartnere.
- At det er tilstrekkelig samarbeid med interessenter for å redusere de negative effektene og skadene som er identifisert. Interessenter kan eksempelvis være interne aktiviteter og/eller samarbeidspartnere og leverandører.
- Røde Kors skal vurdere fremtidige tiltak så vi kan forhindre lignende hendelser.
- Røde Kors ønsker å kjenne effekten av arbeidet som gjøres med bedring av menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden, og skal alltid kartlegge tidligere tiltak og effekten av disse for fremtidig læring.

Der Røde Kors oppdager negative forhold i egen verdikjede, men ikke selv har ansvar for gjenoppretting, skal Røde Kors gå i dialog med interessenter og berørte parter, og bruke sin innflytelse til å påse at gjenoppretting skjer. Røde Kors skal også følge opp forholdene så fremt dette er mulig. Det skal legges vekt på samarbeid med forretningspartnere og leverandører om deres ansvar for gjenoppretting, og hva Røde Kors skal og kan bidra med. Røde Kors skal kreve at den virksomheten det gjelder dokumenterer hva som gjøres, eksempelvis i form av erstatning, og hva langtidseffekten av tiltakene er.

Det skal være mulig å klage på iverksatte tiltak for alle berørte parter. Aksjonene som gjennomføres, skal samsvare med den negative skaden og effekten som er oppdaget.

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

Vi har så langt ikke avdekket forhold i 2024 som har krevd at Røde Kors gir en økonomisk erstatning eller at det har vært behov for at vi gjenoppretter en direkte skade på mennesker og samfunn. Vi har hatt saker som har resultert i dialog med nødvendige interessenter, og stanset uhensiktsmessige aktivitet og adferd.

6.B Sikre tilgang til klagemekanismer

6.B.1 Beskriv hva virksomheten gjør for å sikre at ansatte og andre interessenter, spesielt påvirkede arbeidere og lokalsamfunn har tilgang til varslingskanaler og klagemekanismer

Røde Kors varslingsportal er tilgjengelig på intranettsidene og nettsidene. Offentlig informerer Røde Kors om sin varslingsportal for både interne og eksterne på <https://www.rodekors.no/kontakt/varsling/>.

På nettsidene våre så finner du også en guideline for "external warning" og hvordan kontakte "The whistle blower HOTLINE", som er en mulighet for å varsle direkte til Internal Audit.

Hvis forhold er av en slik art at den berørte ønsker å varsle utenfor det norske Røde Kors-systemet, så kan dette gjøres til det internasjonale forbundet, IFRC. IFRC sin Whistleblower protection policy, kan du finne her: <https://www.ifrc.org/document/whistleblower-protection-policy>.

IFRC sier følgende på sin hjemmeside om deres varslingsportal:

«The IFRC's Integrity Line reporting system is available for anyone to report any possible misconduct involving the IFRC and our Red Cross and Red Crescent Societies around the world.

[...]

The International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC) is fully committed to creating a safe, inclusive and dignified environment for the communities we serve, and for all our volunteers and staff.

[...]

Anyone can report any incident or misconduct that affects the integrity of IFRC personnel, assets or operations. This includes: fraud and corruption, sexual exploitation and abuse, harassment, child safeguarding, security incidents, health and safety, information security breaches and emblem misuse.

[...]

Here is how to report to IFRC: <https://www.ifrc.org/our-promise/do-good/report-concern>».

Kontaktinformasjon:

Røde Kors

Anne Solberg, fagleder innkjøp
anne.solberg@redcross.no